

O SĂ FIE VINA CUIVA

Ați văzut vreodată un oraș decăzând? Noi da. O să spunem că violența a ajuns în Björnstad în vara aceea, dar e o minciună. Violența era deja acolo. Pentru că, uneori, e atât de simplu să-i faci pe oameni să se urască, încât e de neînțeles de ce nu facem asta tot timpul.

Suntem un oraș mic în pădure. Lumea zice că niciun drum nu duce aici, ci toate trec pe lângă. Economia tușește de câte ori își trage sufletul. Fabrica face reduceri de personal an de an, ca un copil care crede că nu se vede că a mâncat din tortul din frigider dacă ia câte puțin de pe margini. Dacă suprapui harta veche și cea nouă a orașului, strada cu magazine și fâșia îngustă căreia i se zice „Centrul“ parcă se tot strâng, ca o bucată de carne într-o tigaie încinsă. Încă avem patinoar, dar cam atât. Pe de altă parte, cum se zice prin partea locului: „Da-ți mai trebuie altceva, ce dracu?“

Cei care trec prin oraș spun că Björnstad trăiește doar pentru hochei și, în unele zile, poate că au dreptate. Uneori trebuie să trăiești pentru ceva ca să supraviețuiești altor lucruri. Nu suntem tâmpiți, nici lacomi. Multe rahaturi poți să spui despre Björnstad, dar oamenii de-aici sunt

dârji și muncesc din greu. Și am făcut o echipă de hochei care era ca noi, o echipă de care eram mândri. Fiindcă noi nu suntem ca voi. Când ăștia din orașele mai mari zic despre ceva că-i greu, noi pufnim disprețuitor: „Trebuie să fie greu!“ Nu-i ușor să trăiești în Björnstad și de-asta *noi* am reușit, și nu *voi*. Am rămas în picioare, indiferent de vremuri. Apoi s-a întâmplat ceva și am căzut.

Da, există o istorie despre noi, înainte de asta de-acum, și noi toți purtăm vina celor petrecute. Uneori, oamenii buni pot face lucruri îngrozitoare, crezând că, astfel, îi protejează pe cei pe care-i iubesc. Un băiat, starul echipei de hochei, a violat o fată. Și-atunci ne-am rătăcit de la drumul drept. O comunitate e suma alegerilor noastre și, când doi dintre copiii noștri au zis lucruri diferite, noi am ales să-l credem pe el. Pentru că a fost mai ușor. Pentru că, dacă am hotărât că fata a mințit, viața noastră a putut merge înainte ca și până atunci. Când am aflat adevărul, ne-am prăbușit și, deodată cu noi, și orașul nostru. E ușor să ziceți c-ar fi trebuit să facem altfel, dar poate că nici voi n-ați fi fost mai breji. Dacă v-ar fi fost frică, dacă ați fi fost obligați să alegeți cu cine să țineți, dacă ați fi știut ce trebuie să sacrificați... Poate că nici voi nu sunteți așa de viteji cum vă credeți. Poate că nu sunteți atât de diferiți de noi cum vă închipuiți.

Acesta este șirul de întâmplări ce i-au urmat acelei istorii, din vară până în iarnă. E vorba despre Björnstad și Hed, orașul vecin, și despre cum rivalitatea dintre două echipe de hochei poate deveni o luptă oarbă pentru bani, putere și supraviețuire. Este o poveste despre patinoare și toate inimile care bat în jurul lor, despre oameni și sport,

despre cum se sprijină reciproc. Despre noi, cei care visăm și ne luptăm. Unii vor fi iubiți, alții distruși. Vor fi cele mai bune și cele mai rele zile ale noastre. Orașul va jubila, dar va începe să ardă. Și va primi o lovitură înfiorătoare.

Câteva fete ne vor face mândri și câțiva băieți ne vor face un nume mare. Tineri îmbrăcați în culori diferite se vor lupta pe viață și pe moarte, într-o pădure întunecată. O mașină va trece prin noapte, cu viteză mult prea mare. O să spunem că a fost un accident de circulație, dar accidente sunt întâmplătoare, pe când pe acesta vom ști că l-am fi putut împiedica. El va fi din vina cuiva.

Oameni pe care îi iubim vor muri. Ne vom îngropa copiii sub cei mai frumoși copaci ai noștri.

EXISTĂ TREI FELURI DE OAMENI

Pac, pac, pac, pac, pac!

Cel mai înalt punct din Björnstad e un deal, la sud de ultima casă din oraș. De acolo se vede totul, de la vilele mari de pe Colina, fabrica și patinoarul, șirurile de case mai mici din centru și până la blocurile din Groapa. De sus, de pe deal, două fete își privesc orașul. Maya și Ana. Vor împlini în curând șaisprezece ani. Greu de zis dacă sunt cele mai bune prietene din cauza sau mulțumită faptului că sunt atât de diferite. Una iubește instrumentele muzicale, cealaltă – armele de foc. Disprețul lor reciproc față de gustul muzical al celeilalte e la fel de des motiv de ceartă în ultimii zece ani, ca și părerile despre animalele de companie. Ultima dată au fost date afară de la ora de istorie pentru că Maya a mormăit: „Știi cine iubea câinii, Ana? Hitler!“ La care Ana a urlat: „Știi cine iubea pisicile? Josef Mengele!“

Se ciondănesc încontinuu, se iubesc fără urmă de îndoială de când erau mici și au avut zile în care au simțit că sunt singure, ele două, contra lumii întregi. După ce i s-a întâmplat Mayei în primăvară, toate zilele au fost așa.

Iunie tocmai a început. Trei sferturi de an, orașul ăsta e încapsulat în iarnă, dar acum, preț de câteva săptămâni

magice, e vară. În jur, pădurea se îmbată de lumina soarelui, copacii se leagănă fericiți pe lângă lacuri, dar în ochii fetelor se citește neliniștea. De obicei, în perioada asta din an, erau într-o continuă aventură, trăiau în pădure și se întorceau acasă seara târziu, cu hainele zdrențuite, fețele murdare și copilăria în privire. S-a terminat. Acum sunt adulte. Căci unele fete se maturizează nu pentru că vor, ci pentru că sunt forțate.

Pac! Pac! Pac! Pac! Pac!

În fața unei case, o mamă pune valizele copilului său în portbagajul unei mașini. De câte ori facem asta până cresc copiii? Câte jucării adunăm de pe jos, pentru câte animale de pluș organizăm echipe de căutare, înainte de culcare, și câte mânuși renunțăm să mai căutăm în anii de grădiniță? De câte ori nu ne-am gândit că, dacă natura voia ca oamenii să se înmulțească, evoluția ar fi făcut să le crească tuturor părinților un băț lung la subraț, ca să putem scoate chestii de sub toate afurisitele de canapele și dulapuri. Câte ore ne așteptăm copiii în hol, până sunt gata de plecare? Câte fire albe ne scot? Câte vieți se dedică vieții unui copil? Ce înseamnă să fii un părinte bun? Nu mult. Ci totul. Pur și simplu, totul.

Pac! Pac!

Sus, pe deal, Ana se întoarce spre prietena ei cea mai bună și o întreabă:

— Ții minte când eram mici și voiai să ne jucăm de-a mama?

Maya încuviințează, fără să piardă din ochi priveliștea orașului.

— Mai vrei să ai copii? continuă Ana.

Maya răspunde cu jumătate de gură:

— Nu știu. Tu vrei?

Ana ridică ușor din umeri, în egală măsură furioasă și tristă:

— Poate când oi fi bătrână.

— Cât de bătrână?

— Pe la 30.

Maya tace o vreme, apoi întreabă:

— Și, vrei băieți sau fete?

Ana răspunde de parcă și-a petrecut toată viața cuge-tând la asta:

— Băieți.

— De ce?

— Fiindcă viața-i de rahat doar uneori pentru ei. Pentru noi e tot timpul.

Pac!

Mama închide portbagajul și își înăbușă plânsul, căci știe că, o lacrimă dacă îi scapă, nu se mai oprește. Indiferent cât de mari sunt, nu vrem să plângem în fața copiilor noștri. Facem orice pentru ei, dar ei nu văd asta niciodată, pentru că n-au cum să priceapă imensitatea a ceva necondiționat. Dragostea de părinte e imposibilă, necugetată și iresponsabilă. Sunt atât de mici când dorm în paturile lor, iar noi stăm lângă ei și-i privim, cu sufletul făcut bucăți. O viață

întregă de defecte și conștiință încărcată. Afișăm poze fericite peste tot, dar nu arătăm și golurile din albumul foto de familie, acolo unde rămâne tot ce doare. Lacrimile tăcute în întunericul unei camere. Noaptea pline de spaima a orice li s-ar putea întâmpla, a tot ce i-ar putea afecta, a tuturor situațiilor în care ar putea ajunge victime.

Mama dă ocol mașinii și deschide portiera. Nu e o mamă deosebită de vreo alta. Iubește, se teme, se pierde cu firea, se rușinează, simte că nu-i de ajuns. A stat lângă patul băiatului ei când avea trei ani, l-a privit cum doarme și s-a temut de toate lucrurile îngrozitoare ce i s-ar putea întâmpla, exact ca orice părinte. Dar n-a crezut că o să ajungă vreodată să se teamă de contrariu, de lucrurile îngrozitoare pe care *el* le-ar putea face.

Pac!

E la răsărit și orașul doarme. Șoseaua care iese din Björnstad e pustie, dar sus, pe deal, privirile fetelor sunt ațintite asupra drumului. Așteaptă răbdătoare.

Maya nu mai are coșmaruri despre viol. Despre mâna lui Kevin astupându-i gura, despre cum îi înăbușă strigătele cu toată greutatea trupului, despre camera lui cu rafturi pline cu trofee de hochei, despre podeaua pe care cade, săltând nasturele de la bluza ei. Acum visează doar pista de jogging din jurul Colinei. O vede de pe deal. Visează seara în care Kevin alerga singur, iar ea i-a ieșit în cale din întuneric, cu pușca în mână. I-a pus țeava la tâmplă, iar el i-a cerșit îndurare, tremurând și plângând. În vis îl omoară. În fiecare noapte.

Pac! Pac!

De câte ori își face o mamă copilul să chicotească? De câte ori să râdă în hohote? Copiii ne întorc suflul pe dos când realizăm că fac, pentru prima oară, ceva cu intenție. Când descoperim că au umor. Când glumesc, când învață să ne manipuleze. Dacă ne iubesc, învață repede să mintă, să ne cruțe sentimentele, să pretindă că sunt fericiți. Învață repede să ne ofere ce ne dorim. Ne închipuim că-i cunoaștem, dar au și ei propriile albume foto și, în golurile dintre poze, devin adulți.

De câte ori a stat mama lângă mașină, uitându-se la ceas și strigându-și impacientată fiul? Astăzi nu-i nevoie. Fiul ei e așezat deja pe locul de lângă șofer de ceasuri bune, timp în care ea a împachetat lucrurile. Trupul lui, odinioară atât de în formă, e slăbit după săptămâni în șir în care mama s-a chinuit să-l facă să mănânce. Privirea îi e golită.

Câte să-i poată ierta o mamă copilului ei? Cum să știe dinainte? Niciun părinte nu crede că băiețelul lor va ajunge un delincvent când va crește. Mama nu știe ce coșmaruri are băiatul ei, dar știe că se trezește noaptea urlând. De atunci, din seara în care l-a găsit pe pista de jogging, înțepenit de frig și încremenit de spaimă. Se scăpase pe el de frică, iar lacrimile îi înghețaseră pe obraz.

A violat o fată și nimeni n-a putut dovedi. Se vor găsi întotdeauna voci care să spună că asta înseamnă că a scăpat, că familia lui a scăpat nepedepsită. Și au dreptate, firește. Dar mama lui nu va simți niciodată așa.

Pac! Pac! Pac!

Când mașina începe să ruleze pe șosea, Maya, sus pe deal, știe că Kevin nu se va mai întoarce niciodată aici. Că l-a zdrobit. Se vor găsi întotdeauna voci care să spună că asta înseamnă că *ea* a câștigat.

Dar ea nu va simți niciodată așa.

Pac! Pac! Pac! Pac!

Luminile de frână se aprind și se sting repede, mama aruncă o ultimă privire în oglinda retrovizoare, spre casa care le-a fost cămin, spre resturile de abțibild de pe căsuța poștală, de pe care numele „Erdahl“ a fost smuls literă cu literă. Tatăl lui Kevin își pune lucrurile în cealaltă mașină. Singur. Era cu mama când și-au găsit fiul pe pista de jogging, l-a văzut zăcând acolo, cu tricoul ud de lacrimi și pantalonii uzi de urină. Viața lor împreună se destrămasese cu mult înainte de asta, dar ea abia atunci a văzut zdrențele. Tatăl a refuzat să o ajute, s-a chinuit singură să-l ducă pe băiat de-acolo, pe jumătate în brațe, pe jumătate târându-l prin zăpadă. Au trecut două luni de-atunci, Kevin nu a ieșit din casă în tot acest timp, iar părinții lui abia dacă și-au zis două vorbe unul altuia. Bărbații se autodefinesc în termeni mult mai distincți decât femeile, asta a învățat-o viața pe mama lui Kevin. Soțul și fiul ei s-au autodefinit întotdeauna printr-un singur cuvânt: „învingător“. De când Kevin era mic, tatăl i-a repetat la nesfârșit același îndemn: „Există trei feluri de oameni. Învingători, învinși și cei care se uită de pe margine.“

Și, acum? Dacă nu mai sunt învingători, ce sunt? Mama dă drumul frânei, închide radioul, iese pe șosea și virează.

Cu fiul lor alături. În cealaltă mașină, soțul ei pleacă singur în direcția opusă. Actele de divorț sunt deja trimise prin poștă, împreună cu scrisoarea către școală, în care se explică faptul că tatăl s-a mutat într-un alt oraș, iar mama și fiul pleacă în străinătate. Numărul de telefon al mamei este trecut undeva, în josul paginii, în caz că școala are întrebări. Dar nu va suna nimeni. Orașul va face tot ce poate să uite că familia Erdahl a făcut vreodată parte din comunitate.

După patru ore de tăcere, când s-au îndepărtat de Björnstad cât să nu se mai vadă pădurea, Kevin îi șoptește mamei:

— Crezi că oamenii se pot schimba?

Iar ea dă din cap că nu, mușcându-și buza de jos și clipind atât de des, încât nu mai vede drumul în față:

— Nu. Dar pot deveni mai buni.

Atunci el o ia de mână tremurând. Iar mama îl ține de parcă are trei ani și e pe marginea unei prăpăstii. Îi șoptește:

— N-o să te iert niciodată, Kevin. Dar nici n-o să te părăsesc vreodată!

Pac! Pac! Pac! Pac! Pac!

Așa se aude peste tot în orașul ăsta. Dar poate că n-are nimeni cum să înțeleagă decât dacă trăiește aici.

Pacpacpac!

Sus, pe deal, două fete se uită după mașina care dispare în depărtare. În curând împlinesc șaisprezece ani. Una dintre ele ține în mână o chitară, cealaltă o pușcă.